

Maria Skłodowska-Curie (1867 – 1934)

Maria Skłodowska-Curie, wybitna uczona w dziedzinie fizyki i chemii, urodziła się w 1867 roku w Warszawie, jako najmłodsze, piąte dziecko rodziny Skłodowskich. Ojciec uczył matematyki i fizyki w warszawskich szkołach średnich. W 1878 roku, kiedy miała zaledwie 11 lat, zmarła jej matka. W 1883 roku ukończyła (ze złotym medalem) gimnazjum w Warszawie. Dalsza nauka była możliwa dzięki porozumieniu jakie zawarła ze swą starszą siostrą Bronisławą. Siostry postanowiły, że w tym celu będą sobie wzajemnie pomagać finansowo. Najpierw na studia medyczne wyjechała starsza siostra a Maria podjęła pracę jako guwernantka. Następnie ona w 1891 roku wyjechała do Paryża i rozpoczęła studia w zakresie nauk ścisłych na Sorbonie. W 1892 roku zamieszkała w Paryżu a w 1895 roku, nie uzyskując doktoratu, poślubiła fizyka Piotra Curie. W 1897 roku przysłała na świat ich pierwsza córka – Irena (później znanej jako Irena Joliot-Curie). Maria nie porzuciła pracy naukowej; odkryła promieniotwórczość toru. Następnie zajęła się badaniem soli uranu, próbując wyjaśnić przyczynę ich niezwyklej luminescencji. Piotr porzucił zajęcia dydaktyczne i włączył się do prac żony. Wspólna praca przyniosła znakomite efekty: w 1898 roku odkryli nowy pierwiastek, nazwany na cześć ojczyzny Marii polonem. Odkryli też istnienie drugiego, nieznanego dotąd pierwiastka – radu. W 1903 roku małżonkowie otrzymali nagrodę Nobla w dziedzinie fizyki. W tym samym roku Maria uzyskuje tytuł doktora na Sorbonie, a w roku następnym rodzi drugą córkę Ewę.

10 kwietnia 1906 roku następuje nieszczęście – Piotr Curie ginie w wypadku (pod kołami wozu konnego). Maria pozostała sama z dwójką dzieci. Mimo to kontynuuje badania. Wraz z A. Debierue'em wyodrębniła rad. Jako pierwsza kobieta została wykładowcą Sorbony. Od 1906 roku, po śmierci męża, kierowała katedrą promieniotwórczości. Zorganizowała Instytut Radowy w Paryżu. Dwukrotnie otrzymała nagrodę Nobla: w 1903 roku, wraz z mężem, w dziedzinie fizyki, za prace, które doprowadziły do odkrycia polonu i radu, a w 1911 roku z chemii za pracę nad własnościami chemicznymi i fizycznymi pierwiastków promieniotwórczych. Rad posiadał nadzwyczajne własności: wydzielał ciepło, samoistnie świecił w ciemności i miał jakieś, nieznanne i nieokreślone jeszcze wówczas, własności lecznicze. Eksperymenty prowadzone na zwierzętach pozwalały przypuszczać, że rad niszczy tkanki nowotworowe. Spodziewano się wówczas, że rad będzie poszukiwanym lekarstwem na raka. W czasie 1 wojny światowej organizowała i wspomagła działanie na frontach wojny ambulanсів Czerwonego Krzyża.

W 1932 roku po raz ostatni odwiedziła Polskę biorąc udział w otwarciu Instytutu Radowego w Warszawie. Zmarła w 1934 we Francji, w miejscowości Passy (departament Haute-Savoie). Zmarła w wieku sześćdziesięciu siedmiu lat, na białaczkę, której nabawiła się badając przez wiele lat materiały promieniotwórcze. Albert Einstein, jej przyjaciel, powiedział o niej, że jest „jedyną spośród sławnych osób,

których sława nie zepsuła”.

Pierwszy z prezentowanych znaczków wydano w Niemieckiej Republice Demokratycznej (DDR) w 1967 roku, z okazji 100 rocznicy urodzin wybitnej uczoney. Kolejny, na którym przedstawiono oboje noblistów przy pracy w laboratorium, wydała poczta Afganistanu w 1938 roku, propagując międzynarodową unię do walki z rakiem. Na znaczku ZSRR, wydanym z okazji 120 rocznicy urodzin wielkiej Polki, przypomniano, że Maria Skłodowska-Curie jest dwukrotną laureatką Nagrody Nobla (1903 i 1911) oraz, że jest autorką fundamentalnych prac naukowych w dziedzinie radioaktywności pierwiastków.

Poczta polska poświęciła Marii Curie szereg ciekawych znaczków. Niebieski znaczek o nominalnej wartości 10 złotych pochodzi z II wydania serii „Kultura Polska”, drukowanej od 18 maja do 31 października 1947 roku. Projektantem był St. Żechowski. Nakład wyniósł 8,579 mln sztuk.

Następny znaczek (40 gr) wydrukowano 25 czerwca 1951 roku w serii liczącej 6 walorów dla upamiętnienia I Kongresu Nauki Polskiej. Znaczek z wizerunkiem noblistki zaprojektował

St. Łukaszewski. Nakład wyniósł 2,131 mln sztuk. Znaczki wycofano 31 maja 1952 roku. 20 lipca 1963 roku wydrukowano serię 4 znaczków „Wielcy Polacy” - III seria. Z tej serii pochodzi znaczek o nominalnej wartości 60 groszy, zaprojektowany przez A. Heidricha. Nakład znaczka wynosił 1,915 mln sztuk.

Seria prezentowana powyżej wydrukowana została 1 sierpnia 1967 roku dla przypomnienia o 100 rocznicy urodzin wybitnej Polki. Znaczki zaprojektował S. Małecki, rytowali J. Miller, E. Tirdiszek i B. Kowalska. Znaczki wydrukowano w ilości około 5 milionów każdy.

W grudniu 1971 roku laureatkę Nagrody Nobla z roku 1911 pokazali na swym znaczku pocztowym Szwedzi. Znaczek zaprojektowany przez Söderberga wydrukowano w nakładzie 4.860.200 sztuk.

Poczta polska naszych noblistów – w tym oczywiście także podwójną noblistkę Marię Skłodowską-Curie – pokazała na znaczkach wydrukowanych 10 maja 1982 roku.

Wydając w maju 1992 roku znaczki poświęcone Światowej Wystawie EXPO'92 w Sewilli Poczta Polska przypomniała o naszym wkładzie do światowej nauki i kultury, pokazując jej najwybitniejszych przedstawicieli. Obok prezentowany jest jeden ze znaczków tej serii poświęcony Marii Curie; na pozostałych znaczkach pokazano Kopernika, Chopina, Sienkiewicza i Funka.

Warto zwrócić uwagę na nominalną cenę znaczka - 35 tysięcy złotych. W latach 1989–1990 w Polsce wystąpiła hiperinflacja, która osiągnęła poziom 1 395%. Do obiegu wprowadzono nowe nominały banknotów: 20 000 zł, 50 000 zł, 200 000 zł (1989), 100 000 zł, 500 000 zł (1990), 1 000 000 zł (1991) i 2 000 000 zł (1992). Monety, mimo iż nie przestały być prawnym środkiem płatniczym, zniknęły z obiegu, jako że ich wartość była zbyt niska aby wygodnie używać ich w rozliczeniach.

Najniższym nominałem występującym w powszechnym obiegu był banknot 50 zł. Dopiero reforma rozpoczęta 1 stycznia 1995, zwana denominacją złotego zmieniła sytuację. Od tego dnia obowiązuje

nowa jednostka pieniężna dalej nazywana „złotym” (PLN), która zastąpiła tzw. „starego złotego”. W przeliczeniu 1 nowy złoty odpowiada 10 000 starych złotych. Banknoty o nominałach od 10 zł do 200 zł, które weszły do powszechnego obiegu rozpoczęto drukować w 1994 roku. Autorem projektów tych banknotów jest Andrzej Heidrich – znany i ceniony projektant wielu polskich znaczków pocztowych.

W 1998 roku poczta francuska przypomniała o setnej rocznicy odkrycia radu, promieniotwórczego pierwiastka odkrytego przez Marię Curie i jej męża, wydając dość prosty ale elegancki znaczek o nominalnej wartości 3 franków. W 1998 roku nie było jeszcze euro. Ta wspólna, europejska waluta została wprowadzona do obiegu w miejsce walut krajowych dnia 1 stycznia 2002 roku. Obecnie euro jest prawnym środkiem płatniczym w 19 państwach tworzących

w Unii Europejskiej strefę euro. Waluta euro używana jest także w 11 krajach i terytoriach nienależących do UE (w Watykanie, Monako, San Marino, Andorze, Kosowie, Czarnogórze) oraz we francuskich posiadłościach na Atlantyku i Oceanie Indyjskim i w brytyjskich bazach wojskowych na Cyprze.

Kolejny znaczek poświęcony Marii Skłodowskiej – Curie pochodzi z emiratu Szardża, należącego do Zjednoczonych Emiratów Arabskich, leżącego u wylotu Zatoki Perskiej na Ocean Indyjski. Jest to znaczek poczty lotniczej tego emiratu.